

Een nieuwe en curieuze ziekte in lelies

Leliestengels met aangetaste waslaag rond de bladvoeten

Leliestengels met microsclerotieën, oftewel vliegenpoepjes

Bloemknoppen die pleksgewijs eerder afrijpen door aantasting met *Zygophiala*

Sinds een aantal jaren is bekend dat lelieplanten tijdens de bloementeel in de herfst en winter kunnen worden aangetast door de schimmel *Zygophiala*. Deze schimmel tast de waslaag aan en vormt microsclerotieën die lijken op vliegenpoepjes. Daarom wordt de ziekte aangeduidt als “fleyspeck” of “vliegenpoepjesziekte”. Onderzoek heeft aangetoond dat een scala aan fungiciden in staat is om de schimmel te onderdrukken. Ook is een PCR-toets ontwikkeld om de schimmel in een vroeg stadium op lelieplanten aan te kunnen tonen.

Tekst: Peter Vink
Foto's: PPO

Bij het korter worden van de dagen kan de luchtvochtigheid bij de teelt van lelies in de kas soms tot hoge waarden stijgen. Met name in de huidige tijd, waarbij vanwege de hoge energieprijzen niet onnodig wordt gestookt en in een kasruimte minder wordt gelucht, blijft het gewas door condens vaak langer nat. Onder deze omstandigheden kan de waslaag van lelieplanten worden aangetast door de schimmel *Zygophiala*. Daardoor ontstaan groene, vette plekken op de stengels waar de waslaag plaatselijk verdwenen is. Soms zijn op deze plaatsen kleine, zwarte microsclerotieën te vinden, de zogenaemde “fleyspecks” of “vliegenpoepjes”. Een ander

opmerkelijk symptoom is dat de waslaag op de bloemknoppen kan worden aangetast, waardoor deze plaatselijk eerder op kleur komen.

ONDERZOEK EN RESULTATEN

In een consultancyproject is een korte literatuurstudie gedaan over genoemde schimmel. Daarbij is vastgesteld dat *Zygophiala* een wereldwijd voorkomende schimmel is die in veel gewassen schadelijk kan zijn. Met name bij de appelteelt in China en de USA kan de schimmel erg schadelijk zijn. Ook in anjers is een ziekte bekend die door *Zygophiala* wordt veroorzaakt. De schimmel kan groeien bij temperaturen tussen 6 en 28°C met een optimum van 20-25°C. Een hoge luchtvochtigheid of vochtige omstandigheden bevorderen een aantasting. Bij een geringe aantasting wordt in het algemeen geen schade

zichtbaar, maar bij een zwaardere aantasting ontstaan vette plekken in de waslaag waardoor de sier- en handelswaarde negatief wordt beïnvloed. Uit zieke lelieplanten, afkomstig uit Nederland zijn isolaties gemaakt en is met een geïsoleerde *Zygophiala*-schimmel een DNA-toets ontwikkeld. Daarmee is vanaf nu bij PPO een snelle PCR-toets mogelijk om deze schimmel op en in lelieplanten snel en betrouwbaar aan te tonen. Ook is nagegaan wat de remmende werking is op de schimmel *Zygophiala* van een groot aantal in Nederland toe te passen fungiciden. Het is gebleken dat een groot aantal fungiciden in vitro een goede remmende werking had tegen genoemde schimmel. Met name middelen als Allure, Ortiva, Mirage Plus, Kenbyo fl., Collis en Flint gaven een goede remming.

ADVIES

Het is van groot belang om in de herfst- en wintermaanden extra alert te zijn op het gewas. Eventueel voorbehoedend het gewas behandelen met een van de genoemde fungiciden volgens de geldende adviezen. Om mogelijke resistentie te voorkomen dient bij de chemische bestrijding afgewisseld te worden met middelen uit verschillende groepen. Uit oudere studies is gebleken dat het kasklimaat een belangrijke rol speelt bij problemen met *Zygophiala*. Een goede sturing van het kasklimaat helpt mee om een aantasting door *Zygophiala* te voorkomen.

Uw sector investeert in dit onderzoek via het Productschap Tuinbouw. Meer informatie is te vinden op www.tuinbouw.nl bij projectnummer PT14263-02.